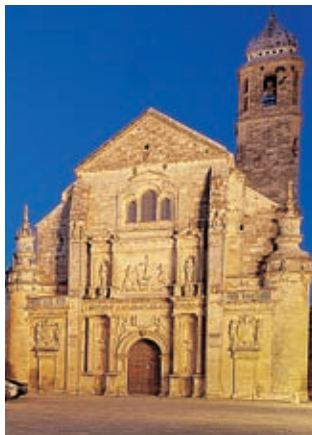

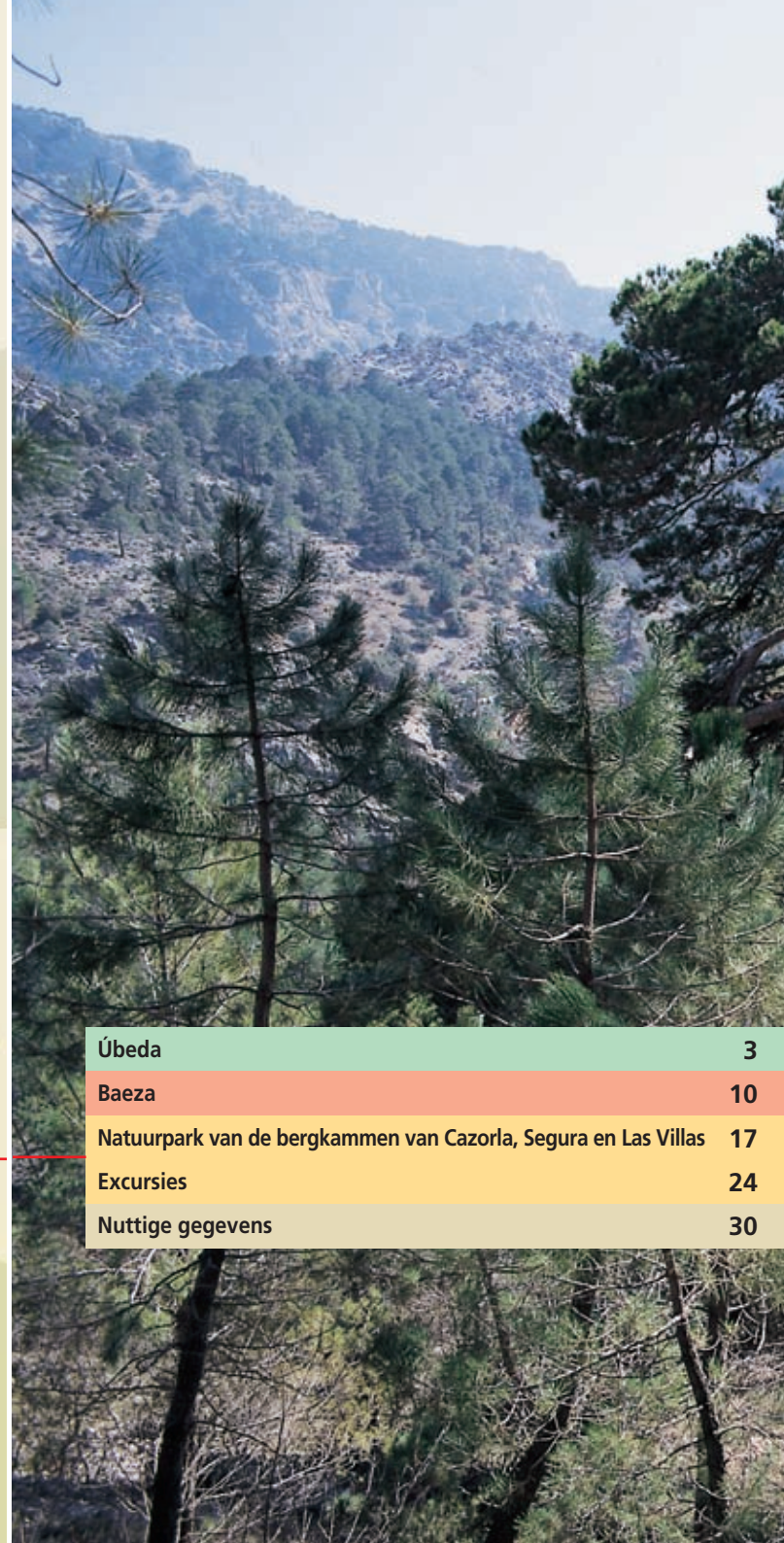
Jaén **spanje**

Úbeda, Baeza en Sierra de Cazorla

Jaén **spanje**

Úbeda, Baeza en Sierra de Cazorla

Úbeda	3
Baeza	10
Natuurpark van de bergkammen van Cazorla, Segura en Las Villas	17
Excursies	24
Nuttige gegevens	30

● Baeza. Klooster van San Francisco

Úbeda en Baeza: Hoogtepunten uit de Renaissance

Ten zuiden van de kloof van Despeñaperros beginnen de heuvels met eindeloze rijen olijfbomen, een teken dat we hier in Jaén zijn aangekomen. Midden in deze provincie, in het gewest La Loma, bevinden zich de historische tot Werelderfgoed verklaarde steden Úbeda en Baeza die tezamen met Salamanca en Alcalá de Henares de mooiste monumenten in burgerlijke renaissancestijl van Spanje herbergen. Terwijl in Úbeda de paleizen voornamelijk particulier eigendom zijn, worden die van Baeza vrijwel allemaal voor openbare doeleinden gebruikt. In de omgeving staan paleisachtige kastelen zoals die van de families Sabote en Canena. Dit alles omringd door olijfboomgaarden, zo prachtig beschreven door de dichter Antonio Machado die vaker het landschap dan de monumenten heeft bezongen.

De heuvels van Úbeda

"In deze heuvels, heer" antwoordde volgens de overlevering edelman Álvaro Fánhez op de vraag van een geïrriteerde koning Alfons VIII waar hij zich toch bevond tijdens een veldslag met de Arabieren. Volgens dezelfde bronnen verkoos Álvaro Fánhez - net als andere ridders trouwens - het gezelschap van jongedames boven het steunen van de koning in diens strijd. Inderdaad was de verhouding tussen de koning en de adel in die tijd niet optimaal en lieten de edelen hem in de steek voor de poorten van de stad Úbeda.

We hebben het hier over de dertiende eeuw, een tijdperk van voortdurende strijd tussen Arabieren en christenen die heeft geleid tot het ontstaan van kastelen en van legendes. De steden Baeza en Úbeda - die verscheidene malen verloren en weer heroverd werden - kwamen definitief in handen van de christenen onder koning Ferdinand III de Heilige, die een betere relatie met de adel had en Baeza uiteindelijk veroverde in 1227 en Úbeda zeven jaar later.

De moskeeën werden omgebouwd tot kerken en de civiele bouwwerken veranderden van eigenaar en van uiterlijk, hoewel enkele monumenten uit de kaliefperiode bewaard zijn gebleven, zoals bijvoorbeeld het Koninklijk Klooster van Santa Clara in Úbeda en de Toren van Aliatares in Baeza.

● Úbeda. Paleis van Las Cadenas

Úbeda: van paleis naar paleis

In het door olijfboomgaarden omgeven Úbeda bevindt zich een van de meest omvangrijke monumentale erfgoederen van Spanje.

Hier kan men overblijfselen uit de tijd van de Romeinen en de Arabieren bewonderen, maar ook Romaanse en gotische bouwwerken. Vooral bijzonder zijn echter de talrijke 16e-eeuwse kerken en paleizen in renaissancestijl die in 1975 aanleiding hebben gevormd tot de verklaring van dit stadje tot Kunsthistorisch Monument.

Betwijfeld kan worden of Álar Fánex ooit in de heuvels van Úbeda te vinden zal zijn geweest, maar degene die hier duidelijk wel zijn sporen heeft achtergelaten is architect Andrés de Vandelvira, die het merendeel van de monumenten in renaissancestijl van deze stad en in de provincie heeft ontworpen en gebouwd. Als men het in Jaén over de Renaissance heeft bedoelt men eigenlijk Andrés de Vandelvira.

In Úbeda staat het ene paleis naast het andere, de straten en het hele oude centrum staan er vol mee. De mooiste dateren uit de zestiende eeuw, want in de zeventiende eeuw was er sprake van een economische neergang en werd de constructie vereenvoudigd. Veel paleizen zijn ook nu nog particulier eigendom hoewel in enkele gebouwen openbare diensten zijn gevestigd. In totaal heeft de stad meer dan vijfhonderd bouwwerken die vanwege hun monumentaal of kunsthistorisch belang op de monumentenlijst staan.

Aangeraden wordt de stadswandeling vroeg in de ochtend of tegen de avond te maken, want dan zijn de monumenten verlicht en heeft men het gevoel vier eeuwen in de tijd terug te reizen. De mooiste foto's maakt men hier in de middag, wanneer de zon de gevels een gouden gloed verleent en voor een speels licht- en schaduw effect zorgt. Op warme dagen besproeien de inwoners vaak de straten en het verdampende water maakt de wandeling dan heel aangenaam.

4

1. Kapel van El Salvador del Mundo
2. Hospitaal van de Eerbiedwaardige Ouderen
3. Paleis van Deken Ortega (Parador de Turismo)
4. Voormalige graanopslagplaats
5. Paleis van de Markies van Mancera
6. Gevangenis van de Bisschop
7. Santa María de los Reales Alcázares
8. Paleis van Las Cadenas
9. Paleis van Vela de los Cobos
10. Paleis van Orozco
11. Paleis van de Graaf van Guadiana
12. Paleis van de Markies van Contadero
13. Paleis van Medinilla
14. Paleis van Casa de las Torres
15. Paleis van La Rambla
16. Kerk van San Pablo
17. Voormalig Gemeentehuis
18. Paleis van Don Francisco de los Cobos
19. Huis van Los Salvajes
20. Mudejarhuis
21. Huis van Los Manueles
22. Huis van Bisschop Canastero
23. Paleis van de familie Torrente
24. Klooster van La Concepción
25. Kerk van La Trinidad
26. Kerk van San Isidoro
27. Paleis van de familie Bussianos
28. Huis van Stalmeester Ortega
29. Torre del Reloj
30. Losalpoort
31. Kerk van San Nicolás
32. Hospitaal van Santiago

5

● Voormalig Gemeentehuis

Wandeling door Úbeda

Alle wandelingen beginnen en eindigen op het Plaza de Vázquez de Molina. Hier bevinden zich de belangrijkste monumenten. Het fraaiste is ongetwijfeld de **Kapel van El Salvador del Mundo** naar een ontwerp van Diego de Siloé, uitgevoerd onder leiding van Andrés de Vandelvira. Eveneens van Vandelvira is de voorgevel van het **Hospitaal van de Eerbiedwaardige en Eerzame Ouderen van El Salvador** die zich naast het **Paleis van Deken Ortega** bevindt (tegenwoordig de Parador "Condestable Dávalos").

Aan hetzelfde plein staan de **Voormalige Graanopslagplaats**, het **Paleis van de Markies van Mancera**, de **Gevangenis van de Bisschop** (waar zondige nonnen opgesloten werden) en de **Collegiale Kerk van Santa María de los Reales Alcázares** met een interessante gotische kloostergang waar zich ooit de binnenplaats van een moskee bevond. Iets verderop ligt het Plaza del Ayuntamiento met het **Paleis van Las Cadenas**, eveneens een werk van Vandelvira.

● Hospitaal van Santiago

● Paleis van La Rambla

● Oude Graanopslagplaats

Op een wandeling door de straatjes links van het plein komt men langs talrijke paleizen, zoals bijvoorbeeld het **Paleis van Vela de los Cobos** (van Vandelvira), dat van de **familie Orozco**, van de **Graaf van Guadiana**, van de **Markies van Contadero**, van **Medinilla**, het **Casa de los Morales**, het **Paleis Casa de las Torres** en het **Paleis van La Rambla**.

Rechts bevindt zich het Plaza 1 de Mayo dat altijd in gebruik geweest is als marktplein, met de **Kerk van San Pablo**, het **Voormalig Gemeentehuis** (waaraan een duidelijke Italiaanse

● Binnenplaats van het Casa de las Torres

invloed is af te lezen) en in de omgevende straten aan kleine pleintjes nog meer paleizen met tralievensters en wapenschilden, zoals het **Paleis van Don Francisco de los Cobos**, het spectaculaire **Huis van Los Salvajes**, het **Mudejarhuis** (dat het Archeologisch Museum herbergt), het **Huis van Los Manueles**, het **Huis van Bisschop Canastero** en het **Paleis van de familie Torrente** aan de Calle Montiel waar deze uitkomt op de Corredera de San Fernando met het **Klooster van La Concepción van de Ongeschoeide Karmelietessen**.

Dichtbij bevindt zich het Plaza de Andalucía waar ook de Calle Real op uitkomt met op de hoek de paleisbalkons en daarnaast de **Kerk en het Klooster van La Santísima Trinidad**, de **Kerk van San Isidoro** (een ander werk van Vandelvira), het **Paleis van de familie Bussianos**, het **Huis van Stalmeester Ortega** en de **Torre del Reloj** die bovenop een van de ronde torens van de oude stadsmuur staat met een aan de Virgen de los Remedios gewijde nis waar naar oud gebruik de koningen onder ede beloofden de stadsrechten te zullen respecteren.

Verder resteren nog de **Kerk van San Nicolás**, het enorme bouwwerk **Hospitaal van Santiago**, beide - hoe kan het anders - een werk van Vandelvira, en de **Losalpoort**, een andere oude toegang tot de stad.

● *Kerk van El Salvador en Parador de Turismo*

● *Paleis van de familie Cobos*

Volkskunst

Úbeda is nog steeds beroemd vanwege de van de Arabieren geërfde keramiek die vroeger rood van kleur was en tegenwoordig bijna groen. Keramiek is de belangrijkste vorm van volkskunst in deze provincie hoewel de pottenbakkunst van Úbeda de bekendste is vanwege de karakteristieke kleur. Verscheidene families wijden zich al generaties lang aan deze kunst, zoals de families Tito, Almarza en de gebroeders Alameda wiens pottenbakkerijen zich iets buiten de stad bevinden. In Úbeda worden ook matten van espartogras gemaakt en kunstzinnige lantaarns.

Baeza, arm en dame

*"Tussen Úbeda en Baeza
- heuvelrug van de twee zusters:
Baeza, arm en dame;
Úbeda, koningin en zigeunerin -."*

Baeza ligt op slechts negen kilometer afstand van Úbeda, maar ondanks de nabijheid hebben deze plaatsen niet veel met elkaar gemeen en bestaat er een eeuwenoude onderlinge wedijver, zoals Antonio Macho zo treffend heeft opgetekend in zijn gedichten uit de tijd dat hij als docent op de middelbare school van Baeza werkte. Terwijl Úbeda voornamelijk gewijd is aan de industrie, leeft Baeza vooral van de landbouw. Maar de olijfboomgaarden omringen beide stadjes.

Wat de inwoners van Úbeda nog het meest steekt is dat Baeza een kathedraal heeft en zij niet. In de hele provincie Jaén staan namelijk maar twee kathedralen, die van Baeza en die van de hoofdstad. Het mooiste werk van Vandelvira in Baeza is uitgesproken de kathedraal, die gebouwd is op de funderingen van een moskee. Van Vandelvira is ook de Kapel van de familie Benavides in het Klooster van San Francisco, niet ver van het Gemeentehuis.

Laatstgenoemd gebouw in platereske stijl, dat op de Nationale Monumentenlijst staat, werd aanvankelijk gebruikt als gevangenis. Het dateert uit 1520, het jaar waarin keizer Karel V een vergunning ondertekende ter goedkeuring van de constructie. Het is een van de belangrijkste paleizen uit de platereske periode in Andalusië. Na een restauratie in 1867 werd het de zetel van het College van Burgemeester en Wethouders en Paleis van Justitie. Op de bovenverdieping zijn vier balkons te zien met de wapenschilden van Filips II, van de Rechter Don Juan de Borja - die in 1559 opdracht gaf tot een uitbreiding van het bouwwerk - en van de stad Baeza. Ook vertoont deze gevel een

● **Kathedraal**

1. Poort van Jaén	17. Hoge Raadhuizen
2. Boog van Villalar	18. Seminarium van San Felipe Neri
3. Graanopslagplaats	19. Kerk van het Hospitaal van La Purísima
4. Burgerlijke Audiëntie (Casa del Pópulo)	20. Huis van Rubin de Ceballos
5. Voormalig Slachthuis	21. Klooster van La Magdalena
6. Fontein van de Leeuwen	22. Huis van de familie Mendoza
7. Graanbeurs	23. Paleis van de familie Elorza
8. Lage Raadhuizen	24. Paseo de las Murallas
9. Kapel van El Cristo del Cambrón	25. Poort van Úbeda
10. Oude Universiteit	26. Toren van Aliatares
11. Boog van El Barbudo	27. Klooster van San Francisco
12. Kerk van Santa Cruz	28. Paleis van de Graven van Garciez
13. Paleis van Jabalquinto	29. Cerónpaleis
14. Kerk van San Pablo	30. Casa Acuña
15. Kathedraal	31. Casa Cabrera
16. Fontein van Santa María	32. Gemeentehuis

● Paleis van Jabalquinto

rijke versiering met guirlandes, armkandelaars, fantasiedieren, hoornen van overvloed en andere figuren.

De Romeinse geschiedschrijver Plinius schreef reeds over deze stad, die in die tijd *Vivatia* genoemd werd en ook toen al de hoofdstad van de Viacenzen was. Met de komst van de Arabieren werd de stad omgedoopt tot *Bayyasa* en werd het de

hoofdstad van een grondgebied dat zich uitstrekte van de Sierra Morena tot de Guadalquivir.

Na de verovering door Ferdinand III de Heilige in de dertiende eeuw bereikte Baeza een hoogtepunt in de XVIe eeuw en het grootste deel van de monumenten dateert dan ook uit die periode. In de zestiende eeuw werd ook de universiteit opgericht, die nauwe betrekkingen onderhield met die van Salamanca, waar San Juan de la Cruz en San Juan de Ávila ooit college gaven.

De stadswallen werden tezamen met enkele torens afgebroken in opdracht van Isabella van Castilië om, zoals de oudere inwoners hier plegen te beweren, "het volk beter te kunnen bekijken". Na de laatste huizen beginnen de uitgestrekte olijfbboomgaarden die door Machado zo mooi vereeuwigd werden:

*"Niet ver van het grootse Úbeda,
waarvan niemand de heuvels ziet,
werd ik gevolgd door de maan
boven de olijfbboomgaard".*

Wandeling door Baeza

De **Poort van Jaén** is van oudsher de belangrijkste toegang tot de stad en vormt nu het beginpunt van de wandeling. Direct daarnaast staat de **Boog van Villalar** die herinnert aan de keizerlijke zege op de 16e-eeuwse Castiliaanse volksoptocht met de slag van Villalar. Het achterliggende **Plaza de los Leones** is het fraaiste plein van Baeza en rondom bevinden zich de belangrijkste monumenten. Naast de Boog staat de **Burgerlijke Audiëntie**, ook wel **Casa del Pópulo** genoemd, waar het Toeristenbureau is gevestigd. Direct daarnaast bevindt zich het **Voormalige Slachthuis** (met op de voorgevel een enorm keizerlijk wapenschild) en midden op het plein de **Fontein van de Leeuwen** met een stenen beeld dat naar zeggen Imilce voorstelt, de vrouw van Hannibal, die in het oude *Cástulo* (het tegenwoordige Linares) geboren was. Iets verderop, aan het begin van de Paseo de la Constitución, bevinden zich de oude gebouwen van de **Graanbeurs**, de **Graanopslagplaats** en de **Lage Raadhuizen**.

Via de Calle Conde de Romanones en Beato Juan de Ávila, waar talrijke oude paleizen te zien zijn, bereiken wij de **Oude Universiteit** (met de aula waar de dichter Antonio Machado enkele jaren Franse les gegeven heeft), de zogenoemde **Boog van El Barbudo**, de baardman, en de **Kapel van El Cristo del Cambrón**. Vervolgens voert de route naar het pleintje van Santa Cruz met de **Kerk van Santa Cruz** en het **Paleis van Jabalquinto**, een prachtig voorbeeld van de gotische

● Plaza de los Leones

Isabellastijl, waar men beslist even de binnenplaats in renaissancestijl en de barokke monumentale trap dient te bewonderen. Aan de overkant staat het **Seminarium van San Felipe Neri** en iets verderop een ander fraai monumentaal geheel met als belangrijkste bouwwerk de **Kathedraal** (gebouwd op de plaats van de voormalige moskee) waar vooral de Deur van de Maan zeer de moeite waard is, in gotische mudejarstijl uit de dertiende eeuw met een 15e-eeuws roset; de hoofdgevel is het mooiste voorbeeld van de 16e-eeuwse renaissancestijl. Daarnaast bevinden zich de **Fontein van Santa María** en de **Hoge Raadhuizen** met de koninklijke wapenschilden van Doña Juana en Don Felipe, de ouders van keizer Karel V, boven de deur.

Achter de Kathedraal staat het **Huis van Rubín de Ceballos** en verderop aan de Calle de San Juan Bautista andere paleizen, zoals dat van de **Bisschoppen**, het **Huis van de familie Ávila** en de **Romaanse ruïnes van San Juan** tot aan het einde van de straat waar deze uitkomt op de **Paseo de las Murallas** die een prachtig uitzicht op de olijfboomgaarden biedt.

Via het Plaza de Requena bereikt men de **Poort van Úbeda** en vervolgens via de Calle Barreras het Plaza de España dat als het centrum van Baeza beschouwd kan worden. Vanaf dit plein is de **Toren van Aliatares** te zien, een van de schaarse overblijfselen uit de islamitische tijd die in Baeza nog te vinden zijn. Andere bezienswaardigheden zijn de ruïnes van het **Klooster van San Francisco** (tegenwoordig in gebruik als auditorium) en de oude paleizen aan de nabijgelegen Calle de San Pablo: het **Paleis van de Graven van Garciez**, het **Cerónpaleis**, **Casa Acuña**, **Casa Cabrera**, **Paleis van de familie Elorza** en de **Kerk van San Pablo**. Iets verder aan de Calle Magdalena staan het **Huis van de familie Mendoza** en het **Klooster van La Magdalena**.

Sabiote, Torreperogil, Canena en Ibros

In het gewest La Loma ligt ook **Sabiote** (op acht kilometer afstand van Úbeda), dat tezamen met Úbeda en Baeza in deze provincie een trilogie van de Renaissance vormt. Deze plaats is tot Kunsthistorisch Monument verklaard; het kasteel-paleis en de muur vormen het belangrijkste militaire monument uit de hele zestiende eeuw in Jaén. De vesting die de vallei domineert en van waaruit men een weids panoramazicht heeft van de Sierra Morena tot aan de Sierra Mágina, was aanvankelijk Romeins en later Arabisch totdat in 1227 Ferdinand III de Heilige deze veroverde. De indrukwekkende buitenkant vormt een scherp contrast met het in ruïneuze staat verkerende interieur. Van de stadswallen zijn enkele bogen bewaard gebleven, zoals die van El Chiringote of El Pilarillo die een prachtig uitzicht bieden op de omliggende olijfboomgaarden.

In de XVIe eeuw herbouwde Andrés de Vandelvira het kasteel en werd daarbij de platereske voorgevel aangebracht. Uit dezelfde eeuw dateren enkele herenhuizen, zoals dat van de familie Melgarejos (in de volksmond het Casa de las Manillas genoemd, verwijzend naar de enorme deurkloppers), het huis van de familie Messía, van de familie Leva en het Huis met de Zuilen.

Slechts vier kilometer verderop bevindt zich **Torreperogil**. Van het oude kasteel zijn alleen enkele delen van de muur en twee torens bewaard gebleven, die de "Donkere Torens" genoemd worden en in het centrum van deze plaats staan. Hier vindt men ook de kerk van Santa María in renaissancestijl en een historische stadskern die uit de late Middeleeuwen dateert.

Een ander belangrijk kasteel is dat van **Canena** (op acht kilometer afstand van Baeza gelegen) waaraan Vandelvira ook gewerkt heeft. Tegenwoordig is het particulier bezit en verkeert het in prima staat.

Tenslotte ligt op drie kilometer afstand van Canena de plaats **Ibros** met een enorme indrukwekkende Iberische muur uit de vierde eeuw voor Christus die tot Kunsthistorisch Monument is verklaard en nog maar voor een klein deel opgegraven is.

Cazorla, Segura en Las Villas, het grootste natuurpark van Spanje

De bergkammen van Cazorla, Segura en Las Villas vormen een belangrijk hydrografisch knooppunt waar de rivieren de Guadalquivir en de Segura ontspringen. Dit gebied vormt een klimaatgrens tussen Atlantische en mediterrane weersinvloeden. Hier bevinden zich ook twee grote stuwwerken: Tranco de Beas (van de Guadalquivir) en Fuensanta (van de Segura). De bossen herbergen een belangrijke wildstand, waaronder steenbokken, herten, moeflons, damherten en wilde zwijnen en ook een van de rijkste flora's van het hele mediterrane bekken met meer dan 1200 verschillende geregistreerde soorten. Met een oppervlakte van 214.300 hectare is het Natuurpark van Cazorla, Segura en Las Villas het meest uitgestrekte van alle Spaanse natuurparken en bovendien is het een Biosfeerreservaat en Bijzondere Beschermde Zone voor Vogels.

Uit alle bronnen in dit berggebied komt steenkoud water met een dennensmaak. Het is overal te vinden, in de ravijnen, op de berghellingen, langs de paden... Vaak zijn de bronnen niet eens te bereiken via een pad en worden zij alleen bezocht door de dieren uit het bos. Sommige worden gebruikt door duiven, andere door herten of steenbokken en weer andere door wilde zwijnen. Er wordt beweerd dat de Guadalquivir ontspringt in de Cañada de las Fuentes, zoals bezongen in de dichtregels van Machado: "Ik zag je in Cazorla geboren worden... Een borreling van helder water, onder een groene den...".

Hier liepen ooit prehistorische mensen die hun sporen achterlieten in de vorm van tekeningen bij de bergpas van Tísar, de Iberiërs die dorpen stichtten als Toya bij Peal de Becerro en de Romeinen met het stadje Bruñel niet ver van Quesada.

De heroovering van dit gebied bracht naast kastelen ook legendes zoals die van de brug van Las Herrerías, bij de ingang van het park, waarvan gezegd wordt dat deze in een enkele nacht gebouwd werd opdat koningin Isabella van Castilië hier met haar leger op weg naar Granada kon oversteken. Een andere legende is die van

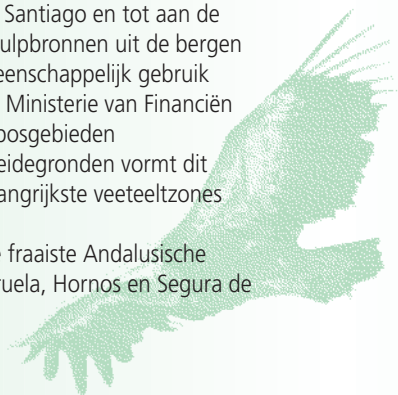

La Tragantía waarbij een moorse vrouw voor straf omgetoverd werd in een slang die in de nacht van Sint Jan verschijnt: "Ik ben La Tragantía / dochter van een moorse koning / hij die mij hoort zingen / zal het daglicht niet meer zien / noch de nacht van Sint Jan". Of het verhaal van de verborgen schatten die de moren hier achterlieten en die bewaakt worden door bevallige meisjes die slechts verschijnen aan enkele uitverkorenen.

Na de nederlaag van de Arabieren werd dit grondgebied overgedragen aan de Militaire Orde van Santiago en tot aan de achttiende eeuw waren de natuurlijke hulpbronnen uit de bergen volgens een bepaald systeem voor gemeenschappelijk gebruik bestemd. Later viel dit gebied onder het Ministerie van Financiën en in de negentiende eeuw werden de bosgebieden rijkseigendom. Dankzij de vruchtbare weidegronden vormt dit berggebied van oudsher een van de belangrijkste veeteeltzones van Andalusië.

Hier bevinden zich ook enkele van de fraaiste Andalusische dorpen, zoals bijvoorbeeld Cazorla, La Iruela, Hornos en Segura de la Sierra.

● Cazorla. Tranco de Beas

De Sierra de Segura, het bewoonde park

Door de loop van het water te volgen, in de richting van het stuwwmeer van Tranco de Beas, bereikt men de **Sierra de Segura** die twaalf dorpen omvat. In tegenstelling tot Cazorla liggen deze vrijwel allemaal - op drie na - binnen de grenzen van het park.

De eerste plaats is **Hornos**, tegen de berghelling aan hangend boven de Tranco, met talrijke uitkijkpunten. De oude Arabische stadsmuur omringt het dorp vrijwel geheel. Op het hoogste punt bevindt zich een kasteel waar de hoofdtoren bewaard is gebleven. Hornos is ook befaamd vanwege de *mistelawijn* en verschillende soorten worst.

De weg voert vervolgens naar **Segura de la Sierra**. Omringd door olijfboomgaarden en uitstekend boven de omgeving werd deze plaats altijd beschouwd als een onneembare vesting. Hier huisden ooit Feniciërs, Grieken en Romeinen die het stadje namen gaven die refereerden aan de hoge ligging: *Tavara* (hooggelegen plaats), *Orospeda* (slechts te voet te bereiken), *Castrum alto*. De Arabieren noemden het *Schakura*, waarvan de huidige naam Segura is afgeleid.

Dankzij de strijd tussen de Almohaden onderling konden de christenen Segura gemakkelijk veroveren en zorgden zij voor een

uitbreiding van de plaats.

Uit deze tijd stammen de herenhuizen zoals dat van de dichter Jorge Manrique (wiens vader commandeur van Segura was). Een schitterend hoogtepunt werd bereikt in de XVIe en XVIIe eeuw. Uit dit tijdperk dateren de Keizerlijke Fontein (met het wapen van Karel V), het Raadhuis en de paleizen, de meeste daarvan aan de Calle de los Caballeros Santiaguistas. Ondanks de verwoestingen die aangericht werden tijdens de oorlog tegen de Fransen is het stadje tot Kunsthistorisch Monument verklaard.

In de richting van Castilië liggen temidden van een schilderachtig landschap de andere dorpen van het Natuurpark: **Benatae, Génave, Puente de Génave, Orcera, Torres de Albánchez, Siles** en, iets verder in de bergen, **Santiago-Pontones**.

Van Cazorla naar Quesada

Cazorla is van oudsher de natuurlijke toegangspoort tot het natuurpark. De plaats met de naam *Carcasa* was al heel vroeg bewoond maar een hoogtepunt werd pas bereikt onder de Arabieren, die voor de moorse sfeer van het stadje gezorgd hebben. Men vindt hier een opeenvolging van stenen huizen, smalle steile straatjes waar men beter niet met de auto door kan rijden, en balkons vol bloemen en planten. Cazorla is tot Kunsthistorisch Monument verklaard.

Vanaf het kleine plein van de schilder Zabaleta heeft men een van de beste uitzichten op de omgeving. In Cazorla staan nog twee kastelen: het kasteel van La Yedra en dat van Las Cinco Esquinas, respectievelijk Arabisch en middeleeuws van oorsprong zoals te verwachten is van een enclave die een belangrijke rol heeft gespeeld tijdens de Herovering. De christenen hebben deze plaats daarna volgebouwd met kloosters en kerken, waaronder met name de indrukwekkende ruïne van de kerk van Santa María een vermelding waard is.

De Sierra de Cazorla omvat negen dorpen (alle op de grens van het park gelegen): Cazorla, Chilluévar, Hinojares, Huesa, La Iruela, Peal de Becerro, Pozo Alcón, Quesada en Santo Tomé.

Op nog geen twee kilometer afstand van Cazorla ligt **La Iruela**, dat voornamelijk uit een lange straat bestaat die La Corredera genoemd wordt, geflankeerd door kleine tuinen en stenen witgekalkte huizen waarvan de balkons volstaan met bloemen zodra de lente aangebroken is. Halverwege de straat bevindt zich de kerk van Santo Domingo de Silos die naar zeggen een werk van Vandelvira is. Vervolgens loopt de weg steil omhoog naar het kasteel en het moderne auditorium dat midden tussen de ruïne staat, waar concerten worden gegeven. La Iruela was jarenlang verwickeld in een vete met het nabijgelegen Cazorla, waarop het "neerkijkt" vanuit de uitzichtpunten van La Virgen de la Cabeza. De ingang van het park ligt slechts zeven kilometer verderop.

Op de westelijke flank van de Sierra de Cazorla ligt **Quesada**, waar zich ook een toegang tot het park bevindt. Hier hebben allerlei verschillende beschavingen hun sporen nagelaten. De heuvel van La Magdalena ligt iets boven de stad verheven; hier zijn overblijfselen uit het bronstijdperk van de cultuur van El Argar gevonden en in het nabije Bruñel een Romeinse villa met mozaïeken. Daarnaast bevinden zich de overblijfselen van een vroegchristelijke basiliek uit eind IVe eeuw, de grootste en meest complete van Spanje. Ook is hier een gedenkteken uit de

Westgotische tijd gevonden.

Uit de Arabische periode dateren de ruïne van het kasteel van Majuela, de muren van het kasteel van Tíscar en het onderste deel van de stadswallen van Quesada. Het stadje werd in het jaar 1232 heroverd op de Arabieren door de aartsbisschop van Toledo, Don Rodrigo Ximenez de Rada. Vervolgens herkregen de mohammedanen de plaats weer en kwam deze pas definitief onder de Kroon van Castilië in 1309 onder Ferdinand IV.

De poort van het ommuurde stadsgedeelte, waar in een van de stijlen een Romeinse grafzerk is verwerkt, dateert uit de veertiende eeuw. Er zijn enkele adellijke huizen met wapenschilden behouden gebleven en aanbevolen wordt een bezoek te brengen aan het museum van de schilder Zabaleta met werken van deze kunstenaar.

Op 14 kilometer afstand van Quesada bevindt zich - nog

binnen de grenzen van het Park - het Sanctuarium van Tíscar aan de voet van de Zwarte Rots en bovenop de Grot van het Water. Op deze plek - ooit een belangrijk Arabisch bolwerk - wordt de Maagd van Tíscar aanbeden, patrones van de stad, die in dit hele gewest en in de provincies Granada en Almería vereerd wordt. Naast het heiligdom staat een middeleeuws kasteel waarvan de verdedigingstoren en een deel van de Arabische vesting overgebleven is.

Iets verderop werden in 1984 rotstekeningen ontdekt op een plek die de Grot van El Encajero genoemd wordt en in 1990 de dierenfiguren van El Barranco de la Tinaja.

● **Cazorla. Natuurpark van Cazorla, Segura en Las Villas**

De vier Villas

In de Sierra de las Villas verlaat de rivier de Guadalquivir het Natuurpark in de samenloop met de Corenciabeek. Dit is de kleinste van de drie bergkammen van het Park, tevens de meest onbevolkte en minst bekende. De vier Villas waarnaar dit berggebied vernoemd is: Iznatoraf, Villacarrillo, Sorihuela de Guadalimar en Villanueva del Arzobispo bevinden zich alle vier buiten het Park. De oudste daarvan is **Iznatoraf** die Julius Caesar al kende en het stadje in diens toelichtingen "Promontorius" noemde. Maar een hoogtepunt werd onder de Arabieren bereikt toen de grenzen zich uitstrekten tot aan de Guadalquivir. De benaming *Hizna-Toraf* verwees naar de ligging bovenop een hoge heuvel en het stadje werd in die tijd als onoverwinnelijk beschouwd. Ferdinand de Heilige veroverde Iznatoraf in 1226. Toen deze plaats na de overwinning op de Arabieren in 1492 niet langer op de grens van het christelijke rijk lag begon een periode van neergang.

Van het belangrijke ommuurde stadsdeel zijn vijf toegangspoorten en een gedeeltelijk afgebroken toren behouden gebleven. Een van de huizen wordt het Huis van Sint Ferdinand genoemd, aangezien beweerd wordt dat deze koning hier woonde gedurende zijn verblijf in deze plaats. Door de ligging hoog op een heuvel vormt dit stadje een natuurlijk uitkijkpunt op de valleien van de Guadalquivir en de Guadalimar.

Slechts zeven kilometer verderop bevindt zich **Villanueva del Arzobispo** (vroeger La Moraleja genoemd) met het Heiligdom van

La Virgen de la Fuensanta, patroonheilige van het gewest Las Villas, Koningin van de Olijfboomgaard. Hier bevindt zich ook een toegang tot het Park. De verering van deze Maagd stamt nog uit de Arabische periode toen Alimenón, een moorse koning van Iznatoraf, zijn vrouw gemarteld had omdat zij zich tot het christendom had bekeerd en de Maagd Maria haar toen genezen had. Op de plaats van het wonder werd een kapel gesticht die een belangrijk sanctuarium werd; er wordt een beeld aanbeden dat volgens de overlevering hiernaartoe gebracht was door San Isicio, bisschop van Cazorla, tezamen met dat van de Maagd van Tíscar, een andere geliefde heilige van de Sierra de Cazorla. Oude versregels verhaalden het al: "Maagd van Fuensanta / wie is je zuster? / De Maagd van Tíscar / die zich bevindt in Quesada".

Villanueva del Arzobispo zelf was het recreatieoord van het Arabische Iznatoraf; de parochiekerk van San Andrés is gebouwd op de fundering van de voormalige vesting. De heilige San Juan de la Cruz heeft enige tijd doorgebracht in de nabijgelegen plaats El Calvario en Miguel de Cervantes is hier in 1592 geweest als belastinginner.

De andere dorpen zijn **Sorihuela**, waaraan Filips II in 1565 stadsrechten verleende, met een kasteel in prima staat en **Villacarrillo**, ooit een kasteel en uitkijkpunt met de naam Mingo Priego. Hier bevindt zich de kerk van Nuestra Señora de la Asunción, gebouwd door Vandelvira, dat op de Monumentenlijst staat.

● *Tíscar. Kasteel*

Excursies door het Park

In het Natuurpark van Cazorla, Segura en Las Villas kunnen allerlei excursies gemaakt worden: wandelend, per paard, met de auto of op de fiets. Onder de talrijke routes zijn vooral de volgende aanbevelenswaardig:

1. Cerrada de Elías (10 kilometer). Wandelroute.

Dit is ongetwijfeld de mooiste route van het hele Natuurpark. Ter hoogte van km. 17 op de weg van Cazorla naar het stuwmeer van Tranco bevindt zich het Bezoekerscentrum, La Torre del Vinagre. Van hieruit loopt rechts een weg naar de forellenkwekerij waar U de auto achter dient te laten. Hier begint de tien kilometer lange wandeling langs de rivier de Borosa. Halverwege deze route bevindt zich zogenoemde Cerrada de Elías, een smal ravijn dat dwars door een steeneikenbos loopt. Vervolgens komt U langs een electriciteitscentrale en iets verderop is een spectaculaire waterval te bewonderen: El Salto de los Órganos met een aantal tunnels die naar de bron van de Borosarivier en de Lagune van Valdeazores voeren.

2. Wildpark (22 kilometer). Wandel-, fiets- of autoroute.

De route begint bij La Torre de Vinagre (km. 17 op de weg van Cazorla naar Tranco). Van daaruit bereikt U het Wildpark Collado del Almendral (km. 28). Vervolgens wandelt U naar de uitkijkpunten van El Castillo en Las Ánimas waar - met een beetje geluk en nooit in het weekend want dan is het heel druk - steenbokken en herten te zien zijn die laat in de middag de drinkplaats bezoeken. Dichtbij bevindt zich het uitkijkpunt van Rodríguez de la Fuente, een prima plek om de herten op het eiland Bujaraiza te bekijken.

● Steenbok

3. Bron van de Guadalquivir (20 kilometer). Auto- en wandelroute.

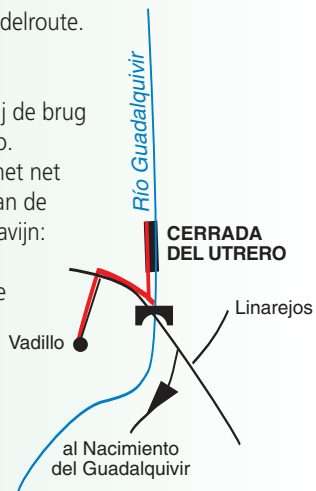
De oorsprong van de Guadalquivir is te bereiken vanaf de brug van Las Herrerías waar U kunt besluiten de auto te parkeren of nog verder door te rijden. Als U stroomafwaarts iets terugloopt op de weg bereikt U de boerenhoeve Cortijo de Calerón met verwildeerde tuinen. Daarna is er een kleine tunnel en steekt U de Arroyo de los Cierzos over. Iets verderop bevindt zich het Kamp van Los Rasos met een blokhut en dichtbij een waterplaats. Een kilometer verder ligt een brug die naar de overkant van de rivier voert. De weg volgend bereikt U de volgende brug met net daarvoor links een onverharde weg die naar de Oorsprong van de Guadalquivir voert.

4. Cerrada del Utrero (2 kilometer). Wandelroute.

U rijdt naar de kruising van Vadillo (dichtbij de brug van Las Herrerías) en parkeert daar de auto. Vervolgens loopt U naar een kleine brug met net daarvoor een pad naar links, evenwijdig aan de rivier. Het eindigt bij een indrukwekkend ravijn: La Cerrada del Utrero, afgesloten met een stuwdam. Vanaf de muur loopt men via de trap naar beneden waar verscheidene watervallen te zien zijn; de mooiste is de Chorreadero de Linarejos.

5. Grot van El Peinero (66 kilometer). Autoroute (bij voorkeur four wheel drive).

Autoroute (bij voorkeur four wheel drive).

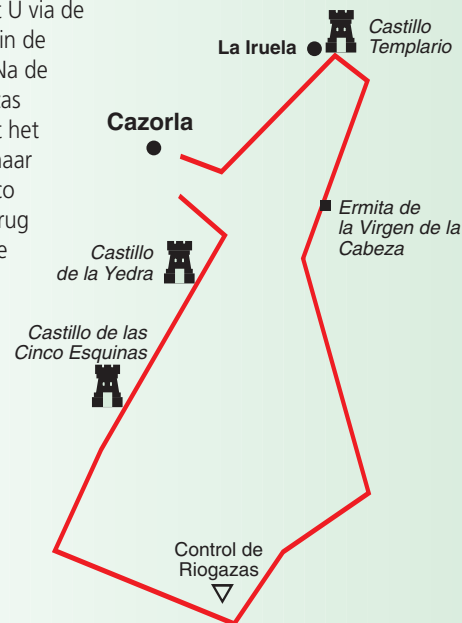
De route start waar het Stuwmeer van Tranco eindigt en vijf kilometer verderop slaat U linksaf (het is mogelijk hier te voet verder te gaan naar de Charco de la Pringue waar gezwommen kan worden) en bereikt zo de recreatiezone Los Cerezos (met een zomerkamp voor jongeren). Een kilometer verderop bevindt zich een uitkijkpunt waar men tegen de avond gieren kan zien rondcirkelen. Vervolgens doorkruist U de Collado de los Perros en loopt de weg weer bergafwaarts naar de beek Raso de la Honguera (die uitstroomt in de rivier Aguascebas Grande) en de Grot van El Peinero die ongeveer halverwege de route ligt. Daarna wandelt U verder over de Collado de Gil Cobos en de Collado del Pocico en bereikt dan de blokhut Fresnedilla. Drie kilometer verderop ligt het Stuwmeer van Aguascebas (met dichtbij een weg naar Chorro Gil met een spectaculaire waterval) en vervolgens verlaat U het Park weer via de controlepost in de richting van Mogón.

6. Kasteelroute (12 kilometer). Wandelroute.

Vanuit Cazorla bereikt U - nog geen twee kilometer verder - La Iruela met het Kasteel van de Tempelriders bovenop een kalksteenrots waar U kunt genieten van een schitterend panoramazicht op de omgeving. Vervolgens loopt U naar het Sanctuarium van La Virgen de la Cabeza met uitzicht op verscheidene dorpen in de omgeving. Daarna daalt U via de Camino de la Virgen af in de richting van El Chorro. Na de controlepost van Riogazas slaat U rechtsaf en volgt het pad dat bergopwaarts naar het Kasteel van Las Cinco Esquinas voert. Weer terug op de weg vervolgt U de wandeling naar Cazorla waar het derde kasteel staat: dat van La Yedra.

● Vale gier

Accommodatie

Naast de twee Paradores de Turismo - Condestable Dávalos in Úbeda en El Adelantado binnen het Natuurpark - zijn de beste plaatsen voor het vinden van accommodatie Baeza, Cazorla en Úbeda met elk tien en La Iruela en Villanueva del Arzobispo met elk vijf overnachtingsgelegenheden.

Naast het toeristische stadje Cazorla zijn er binnen het Natuurpark ook appartementenhôtels, herbergen, hotels, toeristische complexen en overnachtingsgelegenheden voor plattelandstoerisme te vinden, met name 17 boerenhoeves en 5 campings.

● Baeza

● Parador van Cazorla

Gastronomie

Over het algemeen is de keuken van Jaén vrij zwaar en wordt er rijkelijk gebruikgemaakt van olijfolie. Karakteristieke streekgerechten zijn die van de zogenoemde *comida serrana*, zeer rijk aan calorieën, waaronder *lomo de orza*, *carne de monte*, het spinaziegerecht *espinacas jienenses*, *pipirrana*, *gazpachos*, omelet met groene asperges of paddestoelen, *ajo blanco*, *migas*, groentensoepen en wildgerechten. Op het gebied van vis wordt hier vooral kabeljauw geserveerd; befaamd zijn de *bacalao al estilo de Baeza*, *andrajos* en *ajoharina*. De wijn van Torreperogil en Úbeda zijn heel geliefd en niet te vergeten ook de *mistelawijn* van Hornos.

● Olijfolie

Feesten

Baeza

Paasweek. Van Landelijk Toeristisch Belang verklaard. Dia de la Cruz. Geen vaste datum.
Corpus Christi. Geen vaste datum.
Patroonfeesten van de Maagd van El Alcázar. 12 t/m 15 augustus.
Bedevaart ter ere van El Santísimo Cristo de la Yedra en La Santa Virgen del Rosel. 7 september.

Canena

San Marcos. 25 april.
Corpus Christi. Geen vaste datum.
Patroonfeesten van La Virgen de los Remedios. Half augustus.

Iznatoraf

San Isidro. 15 mei.
Patroonfeesten ter ere van El Cristo de la Veracruz. 3 t/m 7 september.

Sabiote

Patroonfeesten van Santa María de la Estrella. Mei.
San Isidro. 15 mei.
Santa Rita. 22 mei.
Patroonfeesten van San Ginés de la Jara. 22 t/m 26 augustus.

Torreperogil

Bedevaart van de Heilige ter ere van Sint Jakob de Apostel.
Corpus Christi. Geen vaste datum.
San Isidro. 15 mei.
Patroonfeesten Virgen de la Misericordia. Rond 8 september.

Úbeda

Vreugdevuren van Sint Antonius. 16 januari.
Candelaria. 2 februari.
Paasweek. Van Landelijk Toeristisch Belang verklaard. Bedevaart van de Maagd van Guadalupe. Mei.
Bedevaart van San Isidro. Mei.
San Isidro. Mei.
Internationaal Muziek- en Dansfestival. Mei en juni.
Corpus Christi. Geen vaste datum.
Jaarmarkt en Patroonfeesten van San Miguel. 28 september t/m 4 oktober.

Villacarrillo

San Isidro. 15 mei.
Santa Rita. 22 mei.
Patroonfeesten van El Cristo de la Veracruz. 15 september.
Nuestra Señora del Rosario. 7 oktober.

Villanueva del Arzobispo

Cristo de la Veracruz. 3 mei.
San Isidro. 15 mei.
Corpus Christi. Geen vaste datum.
Patroonfeesten van La Virgen de la Fuensanta. 8 september.
Bedevaart van San Miguel. 29 september.

Natuurgebieden en andere bezienswaardigheden

Baeza

Landelijk Toeristisch Complex Hacienda La Laguna, met recreatiezone en olijfoliemuseum (op 9 km afstand). Natuurgebied Laguna Grande (op 10 km afstand). Iberische nederzetting van Gil de Olid (op 9 km afstand).

Canena

Romeins aquaduct (op 1 km afstand). Stuwmeer van Giribaile (op 5 km afstand).

Cazorla

Peña de Los Halcones (naast het stadje) waar men vale gieren kan zien rondcirkelen. Toegang tot het Natuurpark (op 9 km afstand).

Hornos de Segura

Bujaraiza (op 26 km afstand) met de ruïnes van een Arabisch kasteel en het uitkijkpunt van Rodríguez de la Fuente.

La Iruela

Fuente de las Zarzas (op 12 km afstand) en Mirador del Valle (op 13 km afstand).

Orcera

Arabische ruïnes en fontein Fuente de los Chorros.

Sabiote

Waterval Fuente de la Corregidora (op 1 km afstand)

met grotten. Oever van de Guadalimar (op 10 km afstand). Stuwmeer van Olvera (op 10 km afstand).

Segura de la Sierra

Bron van de rivier de Segura met recreatiezone en Maderarivier (bekaamd vanwege de forel).

Torreperogil

Cañada Real El Paso met recreatiezone (op 2 km afstand). Natuurgebied Puente de la Cerrada (op 13 km afstand). Fietsroute over voormalige spoorlijn tussen Baeza en Utiel (op 3 km afstand).

Úbeda

Natuurgebied Alto Guadalquivir (op 14 km afstand). Brug in renaissancestijl van Ariza (op 15 km afstand). Romeinse vindplaats van Úbeda la Vieja (op 15 km afstand). Dolmen van Úbeda (op 3,5 km afstand).

Villacarrillo

Oever van de Guadalquivir (op 8 km afstand). La Osera met een kolonie vale gieren (op 16 km afstand).

Villanueva del Arzobispo

Rivier de Guadalimar (op 6 km afstand).

● *Hornos de Segura*

Belangrijke adressen en telefoonnummers

Internationaal netnummer ☎ 34

Toeristische Informatie TURESPAÑA

☎ 901 300 600 www.spain.info

Consejería de Turismo y Deportes de la Junta de Andalucía
(Raad voor Toerisme en Sport van de Andalusische Deelregering)

Paseo de la Estación, 19. Jaén

☎ 953 013 271 📠 953 013 293 www.andalucia.org

Patronaat voor Toerisme

Plaza de San Francisco, 2. Provinciehuis. Jaén

☎ 953 248 000 📠 953 248 023 www.promojaen.es

TOERISTENBUREAUS

Jaén. Maestra, 13 ☎ 953 242 624

Baeza. Plaza del Pópulo ☎ 953 740 444

Cazorla. Paseo del Santo Cristo, 17 ☎ 953 710 102

Orcera. Joaquín Paya ☎ 953 480 154

Segura de la Sierra. Paseo Genaro Navarro ☎ 953 480 280

Úbeda. Paleis van de Markies van Contadero

Baja del Marqués, 4 ☎ 953 750 897

Natuurpark van Cazorla, Segura en Las Villas

Martínez Falero, 11. Cazorla ☎ 953 720 125

RAAR. Red de Alojamientos Rurales de Andalucía
(plattelandsaccommodatie)

☎ 950 265 018 📠 950 270 431

PARADORES DE TURISMO

Reserveringscentrale: Calle Requena, 3. 28013 Madrid

☎ 915 166 666 📠 915 166 657 www.parador.es

Parador van Cazorla. Sierra de Cazorla

☎ 953 727 075 📠 953 727 077

Parador van Jaén. Kasteel van Santa Catalina

☎ 953 230 000 📠 953 230 930

Parador van Úbeda. Plaza de Vázquez Molina

☎ 953 750 345 📠 953 751 259

VERVOER

RENFE

☎ 902 240 202 www.renfe.es

Busstation

ÚBEDA ☎ 953 752 157

BAEZA ☎ 953 740 468

Verkeersinformatie

☎ 900 123 505 www.dgt.es

BELANGRIJKE TELEFOONNUMMERS

Alarmnummer ☎ 112

Medische spoedgevallen ☎ 061

Guardia Civil ☎ 062

Rijkspolitie ☎ 091

Gemeentepolitie ☎ 092

Gemeentelijk informatienummer ☎ 010

Postkantoor ☎ 902 197 197

www.correos.es

SPAANSE BUREAUS VOOR TOERISME IN HET BUITENLAND

BELGIË. Brussel

Office Espagnol du Tourisme

Rue Royale 97, 5°

1000 – BRUXELLES

☎ 322/ 280 19 26

☎ 322/ 230 21 47

www.tourspain.be

www.tourspain.lu

e-mail: bruselas@tourspain.es

NEDERLAND. Den Haag

Spaans Bureau voor Vreemdelingenverkeer

Laan van Meerdervoort, 8^a

2517 AJ DEN HAAG

☎ 3170/ 346 59 00

☎ 3170/ 364 98 59

www.spaansverkeersbureau.nl

e-mail: infolahaya@tourspain.es

AMBASSADES IN MADRID

België

Paseo de la Castellana, 18

☎ 915 776 300 ☎ 914 318 166

Nederland

Avenida Comandante Franco, 32

☎ 913 537 500 ☎ 913 537 565

● Úbeda. Plaza del Ayuntamiento

Tekst:	César Justel
Vertaling:	Marianne Moester Blom
Foto's:	Archief Turespaña
Grafisch ontwerp:	Koldo Fuentes
Maquette:	OPCIÓN K. Comunicación Visual, S.L.

Uitgegeven door:	© Turespaña Secretaría de Estado de Turismo y Comercio Ministerio de Industria, Turismo y Comercio
------------------	--

Druk:	EGRAF, S.A.
-------	-------------

D.L.: M. 27944-2004

NIPO: 704-04-012-0

Gedrukt in Spanje

1^e editie

VALDEPEÑAS 59 km

ALCARAZ 35 km

GUADAHORTUNA 1 km

BAZA 19 km

BAZA 21 km